

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดนครปฐม เป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ชุมชนเมือง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นศูนย์กลางของความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ อันได้แก่ การประกอบกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจสังคม การค้าและการให้บริการ การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้า มีสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก และยังเป็นศูนย์กลางการปกครองและบริหารราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา และแหล่งจ้างงานที่สำคัญ จึงเป็นปัจจัยดึงดูดให้ประชาชนจากพื้นที่อื่นๆ ย้ายถิ่นเข้า เพื่อมาประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ในนครปฐมเป็นจำนวนมาก อีกทั้งนโยบายการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจระดับชาติในภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่เขตปริมณฑล เกิดการผลักดันและส่งเสริมจังหวัดนครปฐม เป็นศูนย์กลางความเจริญ ส่งผลให้มีการขยายตัวและเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ซึ่งจากข้อมูลพบว่า ประชากรในปี พ.ศ. 2556 จังหวัดนครปฐมมีประชากรรวม 882,184 คน และจำนวนบ้าน 347,411 หลังคาเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลย้อนหลัง พบว่า จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร มีแนวโน้มเฉลี่ยหดตัวลง ขณะที่จำนวนบ้านมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งนี้นอกจากจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรแล้ว ในจังหวัดนครปฐมยังมีประชากรแฝงที่เดินทางเข้ามาประกอบอาชีพ นักท่องเที่ยว แรงงานต่างด้าว ทำให้มีจำนวนประชากรอย่างหนาแน่น มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่แออัด ซึ่งจากการขยายตัวมากขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ย่อมจะต้องส่งผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมต่อประชาชนในพื้นที่อย่างแน่นอน

กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ได้จากการสำรวจสถานประกอบการด้านการพาณิชย์และสถานบริการในจังหวัดนครปฐม ปี 2556 พบว่า ธุรกิจห้องพักในจังหวัดนครปฐมมีจำนวนทั้งสิ้น 375 แห่ง ซึ่งถือเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีจำนวนมากเป็นอันดับสอง รองจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทร้านอาหาร (สำนักงานสถิติจังหวัดนครปฐม, 2557) และจะเห็นได้ว่าธุรกิจห้องพัก เป็นธุรกิจได้มีการลงทุนจากผู้ประกอบการจำนวนมาก อันเนื่องมาจากเป็นธุรกิจที่ได้ผลตอบแทนในระยะยาว อีกทั้งธุรกิจนี้ยังเป็นการรองรับกลุ่มประชากร ที่เพิ่มมากขึ้นจากการอพยพย้ายถิ่นจากคนต่างพื้นที่ ซึ่งไม่ได้เป็นการย้ายถิ่นอย่างถาวร

โดยที่หนึ่งในพื้นที่ที่มีความสำคัญ จากการมีแหล่งที่พักให้บริการเป็นจำนวนมาก และเกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะธุรกิจห้องพัก คือ พื้นที่บริเวณตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ซึ่งจากการสำรวจและประมาณการจำนวนธุรกิจห้องพักในตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล ในปี 2556 พบว่า มีจำนวนธุรกิจห้องพักมากถึง 91 แห่ง ซึ่งการขยายตัวของธุรกิจห้องพักในพื้นที่ตำบลศาลายา ทำให้เกิดความ แออัด และหนาแน่นของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเพื่อการอยู่อาศัย

ภายในชุมชนเมืองเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับจำนวนความหนาแน่นของประชากรก็มีเพิ่มมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา ดังนั้นจึงมีผลกระทบเกิดขึ้นอันเนื่องมาจาก การขยายตัวและเพิ่มขึ้นของธุรกิจหอพัก ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งผลกระทบต่างๆ มีทั้งผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่อชุมชนดั้งเดิมที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงธุรกิจหอพัก

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาการขยายตัวของธุรกิจหอพักและผลกระทบที่มีต่อชุมชนบริเวณใกล้เคียงในตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาถึงรูปแบบการขยายตัวและการกระจายตัวของธุรกิจหอพัก รวมทั้งศึกษา ทศนคติและความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงที่ตั้งของธุรกิจหอพัก ที่มีต่อการขยายตัวของการเกิดธุรกิจหอพัก เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่างๆและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของธุรกิจหอพัก ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางหนึ่งในที่สามารถทำให้ทราบถึง ลักษณะรูปแบบการขยายตัวในปัจจุบัน และแนวโน้มการขยายตัวในอนาคต อีกทั้งทำให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาและทัศนคติของประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง ที่ได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของธุรกิจหอพัก เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นข้อเสนอแนะและเป็นแนวทางในการปรับปรุง วางแผนนโยบาย และเสนอการวางแผนเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองให้เกิดความมีประสิทธิภาพในพื้นที่อื่นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง “การกระจายตัวของธุรกิจหอพักในพื้นที่ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม กับผลกระทบทางลบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม” ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบการกระจายตัวและการขยายตัว ของธุรกิจหอพักในพื้นที่ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
- 2) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของธุรกิจหอพัก

1.3 ขอบเขตและพื้นที่ศึกษา

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1) ศึกษารูปแบบการขยายตัว และการกระจายตัว ของธุรกิจหอพักในตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ซึ่งทำการศึกษารูปแบบการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ หรือการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ โดยศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ประกอบกับใช้วิธีการสำรวจในภาคสนามด้วยเครื่องรับสัญญาณระบบกำหนดตำแหน่งพิกัดโลก ร่วมกับแผนที่ฐาน มาตรฐาน 1:5,000 ของกรมโยธาธิการและผังเมือง พร้อมด้วยแบบฟอร์มการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ศึกษามาทำการวิเคราะห์ ว่าธุรกิจหอพักมีรูปแบบการขยายตัวในรูปแบบใด โดยรูปแบบการกระจายตัวจะถูกพิจารณาจากการคำนวณทางคณิตศาสตร์ และสถิติเชิงพื้นที่ด้วยดัชนีเพื่อนบ้านข้างเคียง หรือดัชนีข้างเคียงใกล้ที่สุด (Nearest Neighbor Index: NNI) เพื่ออธิบายถึงรูปแบบของการกระจายตัวของปรากฏการณ์ในพื้นที่ศึกษา

1.2) ศึกษา เกี่ยวกับความพึงพอใจ หรือความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการขยายตัวของธุรกิจหอพัก ผ่านแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย

คำถามประเภทต่างๆ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือ ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับธุรกิจหอพัก รวมทั้งการสังเกตการณ์ในพื้นที่จริง ส่วนข้อมูลทุติยภูมินั้นได้ทำการเก็บรวบรวมจากเอกสาร หนังสือ วารสาร และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จากหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาจัดเก็บในฐานข้อมูล และทำการวิเคราะห์ทั้งในเชิงสถิติพรรณนาและสถิติอนุมาน

1.3) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามา วิเคราะห์ถึงผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ทั้งผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ จากการขยายตัวของธุรกิจหอพัก

2) ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตพื้นที่การวิจัยครั้งนี้ คือ ศึกษารูปแบบการขยายตัว และการกระจายตัวของธุรกิจหอพักในพื้นที่ศึกษา ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ประมาณ 13.5 ตารางกิโลเมตร

รูปที่ 1 แสดงกรอบทางพื้นที่(Spatial Framework) ในการศึกษา

3) ขอบเขตด้านเวลา

3.1) ศึกษารูปแบบการขยายตัวและการกระจายตัวของธุรกิจหอพักช่วงศึกษาการใช้ที่ดินเพื่อธุรกิจหอพัก ปี พ.ศ.2558

3.2) ศึกษาทัศนคติและความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงที่ตั้งธุรกิจหอพักที่ได้รับผลกระทบ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของธุรกิจหอพัก ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา คือปี พ.ศ. 2558

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่องการกระจายตัวของธุรกิจหอพักในพื้นที่ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม กับผลกระทบทางลบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม นับเป็นก้าวแรกสำหรับการเปิดปริมณฑลทางความคิด เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ การกระจายของสิ่งต่างๆ ในพื้นที่ โดยมีพื้นที่กรณีศึกษา คือ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ก่อนจะขยายสู่พื้นที่และปริมณฑลทางความคิดอื่นต่อไปในอนาคต และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลเชิงลึกจากผลการวิจัยนี้ จะเป็นรูปธรรมเพียงพอที่จะสร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ สนับสนุนการตัดสินใจ วางแผนป้องกันปรากฏการณ์การขยายตัวของธุรกิจหอพัก ที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชน ในด้านต่างๆ ตามหลักการเชิงพื้นที่

1) ประโยชน์ในระดับสังคม ท้องถิ่น ชุมชน

ผู้ประกอบการ ชุมชนที่อยู่โดยรอบธุรกิจที่พัก จะทราบถึง ลักษณะรูปแบบการขยายตัว และการขยายตัวของธุรกิจหอพัก รวมไปถึงแนวโน้มในอนาคต อีกทั้งทำให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาและทัศนคติของประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง ที่ได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของธุรกิจหอพักสามารถเตรียมพร้อมและวางแผนการดำเนินกิจกรรมทางเลือกที่สอดคล้องและรองรับต่อสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้เกิดผลกระทบกับชุมชน ทั้งด้านความเป็นอยู่ ปัญหาสังคม ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสิ่งแวดล้อม

2) ประโยชน์ในระดับเศรษฐกิจ

ผู้ประกอบการ ชุมชนที่อยู่โดยรอบธุรกิจที่พัก จะสามารถเตรียมพร้อมและวางแผนการดำเนินกิจกรรมทางเลือกที่สอดคล้องและรองรับต่อสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจน้อยที่สุด ต่อธุรกิจ/กิจการในพื้นที่ เช่น การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการขยายกิจการในพื้นที่ที่เหมาะสม สอดคล้องกับผังเมืองรวมที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับสาธารณูปโภคพื้นฐานในเชิงพื้นที่ ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคส่วนต่างๆที่สัมพันธ์กับธุรกิจที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นสามารถดำเนินไปอย่างมีระบบระเบียบ สามารถคาดการณ์และกำหนดทิศทางในอนาคตได้

3) ประโยชน์ระดับนโยบาย

ผลการวิจัยในส่วนของวัตถุประสงค์ข้อที่2และ3 จะทำให้ทราบถึงทัศนคติและความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงกับธุรกิจหอพักที่มีต่อการขยายตัวของธุรกิจหอพัก ซึ่งสามารถนำมาทำการศึกษาในเชิงลึกยิ่งขึ้นว่า ทัศนคติดังกล่าวเป็นผลมาจากชุมชนที่มีความแตกต่างทางพื้นที่ของชุมชนรอบธุรกิจที่พัก หรือไม่อย่างไร และสามารถนำมาวิเคราะห์ในการตัดสินใจเรื่องการกำหนด/ปรับปรุงการวางผังเมืองรวม ของตำบลศาลายา ต่อไป

4) ประโยชน์ด้านวิชาการ

นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษาสามารถนำผลการศึกษาวิจัย บูรณาการในศาสตร์แขนงต่างๆ ทั้งศาสตร์ทางด้านประชากร การผังเมือง มนุษยศาสตร์ และสังคมวิทยา ตลอดจนการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารระดับชาติ หรือนานาชาติ เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาต่อสาธารณชน